

KULUTTAJAPAKKAUSTEN MERKITSEMINEN

Kesäkuu 2011

Kuluttajapakkauksen merkitseminen viivakoodilla

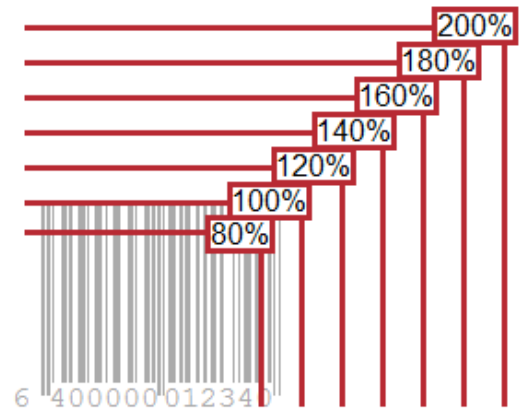
Kuluttajapakkaus on tuote joka on tarkoitettu myytäväksi kuluttajalle tai loppukäyttäjälle.

Ominaisuuksiltaan ja mitoiltaan yhdenmukaiset kuluttaja-pakkaukset yksilöidään GTIN-13 numerolla ja merkitään EAN-13 viivakoodilla. Pienet tuotteet, joissa tilaa on rajoitetusti, voidaan numeroida GTIN-8 numerolla ja merkitä EAN-8 viivakoodilla.

Viivakoodin tarkoituksena on että numerot voidaan lukea nopeasti, tehokkaasti ja virheettömästi esimerkiksi kaupan kassalla. Siksi viivakoodin on oltava luettavissa koko tuotteen elinkaaren ajan. Viivakoodin laatuun vaikuttavia seikkoja on useita, kuten viivakoodin koko sekä viivojen ja taustan kontrasti.

Viivakoodin koko

EAN-13 viivakoodin nimelliskoko on 37,29 mm leveä ja 25,93 mm korkea. Mikäli koodi tulostetaan pieneen tuotteeseen, voidaan koodi kutistaa 80 % ja mikäli EAN-13 koodia on tarkoitus lukea myös logistiikassa, on käytettävä 200 % koodia. Isolla viivakoodilla on leveämmät viivat, mikä tarkoittaa sitä että on suurempi todennäköisyys että koodi on luettavissa ilman ongelmia.

Viivakoodin leveys

EAN-13 koodin rakenne koostuu viivoista ja väleistä. On tärkeää että viivat ja välit ovat oikean levyisiä jotta viivakoodi on luettavissa.

Viivakoodin kapeimman viivan leveyttä kutsutaan x-arvoksi. Normaalikokoisen EAN-13 koodin x-arvon tulee olla 0.33mm. Mikäli viivakoodia pienennetään tai suurennetaan, suhteessa normaaliin kokoonsa, tulee x-arvon muuttua samassa suhteessa.

Viivakoodin korkeus

EAN-13 ja EAN-8 viivakoodit voidaan lukea monessa eri asennossa. Tästä syystä tuotetta ei tarvitse pitää tietyssä asennossa luettaessa kaupan monisädelukijoilla. Tämä ominaisuus katoaa, mikäli koodin korkeutta vähennetään liikaa. Silloin tuotetta joutuu vääntämään ja kääntämään jotta sen saisi luettua, mikä taas vähentää tehokkuutta. Siksi tulisi aina pyrkiä pitämään koodit täysikorkuisina.

Mikäli pakkaus tai tulostettava pinta on pieni, voi olla tarpeen vähentää korkeutta. Mitä pienempi tuote, sitä pienemmäksi ongelmaksi tuotteen pyörittäminen kassalla muodostuu.

Vaalea alue

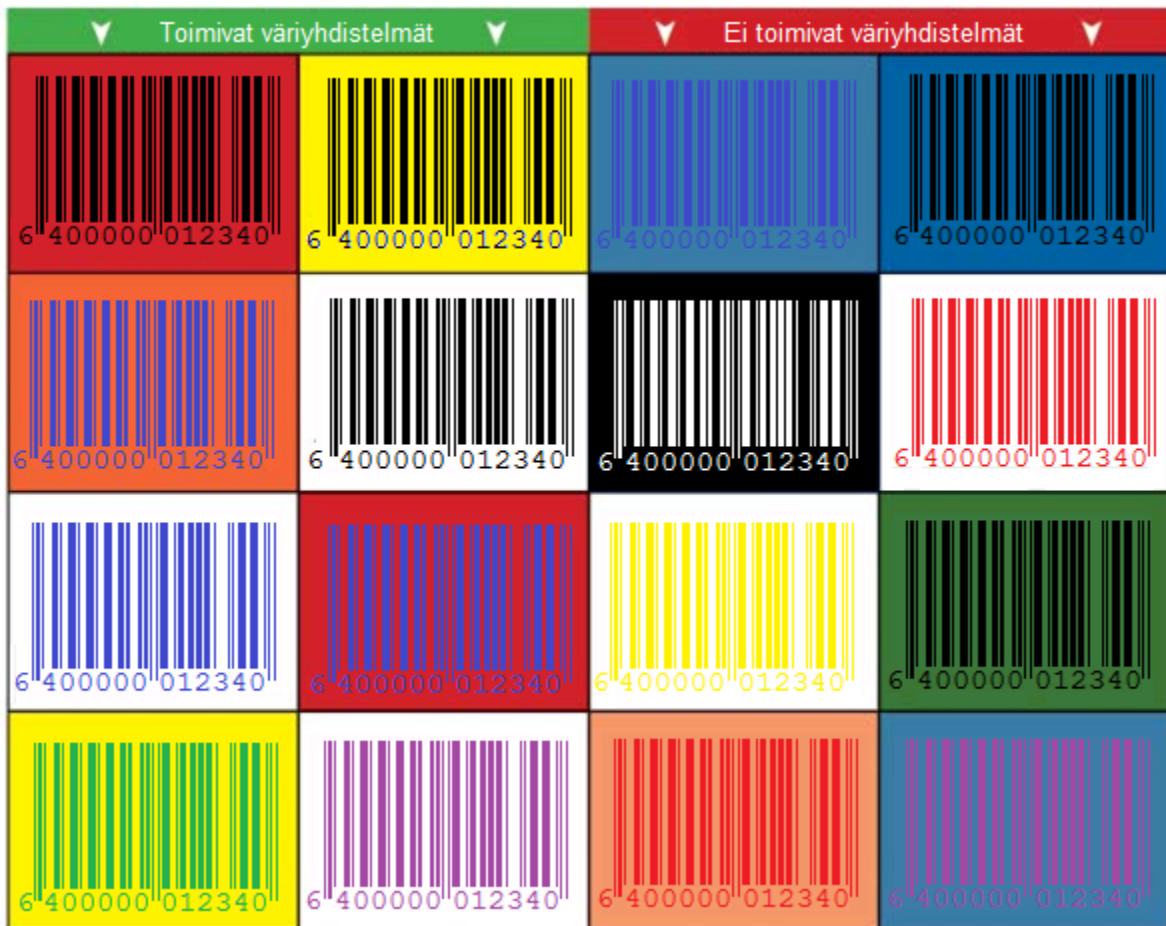
EAN-13 koodin vasemmalla ja oikealla puolella tulee aina olla vaalea alue. Vaalea alue on tyhjä alue jota tarvitaan jotta koodi saadaan luettua vaivatta. Esimerkiksi tuotteessa sijaitseva teksti ei saa olla liian lähellä koodia. On myös hyvä ottaa huomioon että koodia ei kannata sijoittaa liian lähelle pakkauksen reunaa sillä lukulaite ei erota reunaa viivasta.

Viivan ja välin kontrasti

Viivakoodin luettavuus perustuu tummien viivojen sekä vaaleiden välien kontrastiin. Mustat viivat valkoisella pohjalla antavat parhaimman kontrastin, mutta myös muut väriyhdistelmät voivat toimia.

Yleisin viivakoodin luku tapahtuu niin että punainen valosäde kulkee viivakoodin läpi. Lukulaitteet näkevät viivakoodin eri tavalla kuin ihmissilmä, ja se näkee esimerkiksi punaisen valkoisena. Siksi kontrastia on vaikea arvioida itse. Viivakoodin päälle asetettu punainen läpinäkyvä kalvo auttaa antamaan kuvan mahdollisista väriyhdistelmistä. Jotta voidaan olla aivan varmoja että viivakoodi toimii, tulee viivakoodi testata erityisten verifiointilaitteen avulla.

Viivakoodin sijoittaminen

Jotta viivakoodi olisi luettavissa helposti ja tehokkaasti, on tärkeää noudattaa sääntöjä koskien viivakoodin sijoittamista kuluttajatuotteeseen. Mikäli viivakoodi on vaikea löytää, kestää luenta kauemmin. Työtapaturmien riski kasvaa myös, mikäli tuotetta pitää väännellä ja käännellä.

Suorakulmaiset tuotteet

Sijoita viivakoodi tuotteen takaosan alakulmaan, mieluiten oikealle.

Purkit ja muut sylinterimäiset tuotteet jotka ovat läpimitaltaan alle 12 cm. Viivakodi sijoitetaan pystyyn kuten tikkaat.

Pussit ja muut pehmeät tuotteet

Viivakoodi tulee sijoittaa pussin keskelle jossa rypyjen mahdollisuus on pienin.

Multipack

Kun useampi kuluttaja-pakkaus pakataan yhteen, ei yksittäisen tuotteen koodi saa olla luettavissa. Viivakoodit tulee piilottaa pakkauksen avulla tai sisällä olevat tuotteet sijoitetaan niin että viivakoodit osoittavat sisäänpäin eivätkä näy.